

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 216/17

KLAGER: Hans Lysglimt-Johansen
PUBLIKASJON: Vårt Land
PUBLISERINGSDATO: 06.09.2017
STOFFOMRÅDE: Mening
SJANGER: Politikk
SØKERSTIKKORD: Tilsvarsrett, samtidig imøtegåelse, hensynsfull arbeidsprosess, forhåndsdom, rettelse
REGISTRERT: 20.09.2017
BEHANDLET I PFU: 26.04.2018
BEHANDLINGSTID: 216 dager
KLAGEGRUPPE: Politiker
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Vårt Land publiserte **onsdag 6. september 2017** en meningsartikkel på nett signert daværende kommunalminister Jan Tore Sanner og kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen. Tittelen var «Uakseptable ord».

Ingressen gikk slik:

«Norske jøder skal vite at regjeringen tar sterk avstand fra konspirasjonsteorier fremsatt av en kynisk partileder for å skaffe seg oppmerksomhet før valget.»

Brødteksten ble innledet på denne måten:

«(...) Fra tid til annen dukker det opp uriktige, uhyrlige og uakseptable påstander om jøder eller andre minoriteter i den offentlige debatten. Denne gangen er det Vårt Land som har omtalt de oppsiktsvekkende uttalelsene fra det kontroversielle partiet Alliansen.

(...)

Vi som ansvarlige statsråder og politikere står da i et dilemma: Hvis vi er tause kan vi bli oppfattet som unnfallende overfor denne type uakseptable utsagn. Hvis vi tar til motmæle vil de som fremmer slike utsagn få enda mer oppmerksomhet.

Ettersom den seriøse avisen Vårt Land nå har gjengitt kontroversielle påstander om skjult jødisk innflytelse, finner vi det riktig å si tydelig fra: Dette er ikke akseptabelt.»

De to statsrådene skrev videre at partiet Alliansen ikke skydde noen midler for å få oppmerksomhet, og at partiet spiller på «**grumsete mistenksomhet og mistro mot jøder**». De skrev også at regjeringen har lagt frem en strategi mot «**hatefulle ytringer**». Videre stod det:

«Vi mener den aktuelle partilederen har tydd til hatefulle ytringer når han legger frem konspirasjonsteorier om sionistisk innflytelse. Vi beklager at dette fremsettes som påstander i offentligheten.»

Statsrådene avsluttet innlegget slik:

«Det er ikke minoritetenes ansvar å bekjempe fordommer mot seg. Det er et ansvar vi som storsamfunnet skal ta sammen. Vi skal stå sammen mot hatet og fordommene.»

Samme artikkel ble publisert i papiravisen dagen etter, **torsdag 7. september 2017**.

KLAGEN:

Klager er Hans Lysglimt-Johansen, partileder i Alliansen. Han mener Vårt Land har brutt god presseskikk på følgende punkter:

- Punkt 3.9, om hensynsfull arbeidsprosess
- Punkt 4.5, om forhåndsdom
- Punkt 4.7, om identifisering
- Punkt 4.13, om rettelse
- Punkt 4.14, om samtidig imøtegåelse
- Punkt 4.15, om tilsvaretsrett

Klager skriver at han blir utsatt for alvorlige anklager i det påklagede meningsinnlegget. Han påpeker at anklagene kommer fra en mektig aktør – regjeringen – og mener at det er påstander om potensielt straffbare forhold, nemlig «**hatytringer**».

Klager skriver:

«Undertegnede blir ikke nevnt ved navn selv om det er åpenbart at det er undertegnede det siktes til, dette er nedrig og del av en ikke-person strategi.

Anklagelsene er siste resultat av en profesjonelt håndtert informasjonsprosess Ervin Kohn har drevet mot undertegnede og Alliansen over tid, der Vårt Land har vært en aktiv del av denne prosessen.»

Klager opplyser at han ikke ble kontaktet av Vårt Land før innlegget kom på trykk og har således ikke fått komme med samtidig imøtegåelse.

Slik klager ser det, bygger artikkelen på informasjon fra en falsk Twitter-konto som ble forvekslet med hans egen Twitter-konto. Klager mener regjeringen må ha lagt til grunn meldinger fra den falske Twitter-kontoen da de skrev artikkelen. Da det ble kjent at Twitter-kontoen var falsk, burde Vårt Land rettet artikkelen, ifølge klager. Han skriver:

«Undertegnede har drevet provoserende kritikk av Israel, av sionisme og nevnt jøder som en mektig gruppe. Men de uttalelsene undertegnede har kommet med i denne anledning kvalifiserer overhode ikke til noe man kan halle 'hatytringer' og dermed til den kraftige reaksjonen fra Regjeringen. Kun i lys av den falske Twitter kontoen blir Regjeringens reaksjon mulig å forstå.»

Han skriver videre:

«Dersom jeg hadde fått komme til motmele og fått samtidig imøtegåelse ville jeg informert om den falske Twitter kontoen og saken ville fått et annet lys i det perspektivet.»

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har ikke kommet frem til en minnelig ordning.

TILSVARSRUNDEN:

Vårt Land opplyser at avisen hverken direkte eller indirekte sitert innhold «fra noen twitterkonto som Lysglimt Johansen kaller falsk».

Avisen viser videre til uttalelser fra Lysglimt Johansen om jøder og sionisme, blant annet:

«Til Vårt Land avviser Lysglimt Johansen at han ønsker jødeparagrafen tilbake i norsk lov, men er klar over at andre i partiet ønsker det. Han er heller ikke enig i anklagene om at han har antisemittiske holdninger.

– Jeg er ingen antisemitt. Men jeg ønsker en seriøs debatt om sionistisk påvirkning på vår utenrikspolitikk. Krigene i Syria, Irak og Libya er i stor grad styrt av sionistiske interesser.'»

Vår Land mener dette gir Sanner og Isaksen dekning for å karakterisere Lysglimt Johansens uttalelser som «kontroversielle påstander om skjult jødisk innflytelse» og «konspirasjonsteorier om sionistisk innflytelse».

Når det gjelder påstanden om at klager har kommet med hatefulle ytringer, understreker Vårt Land at dette presenteres tydelig som skribentenes meninger. «Det må være mulig å sette på trykk slike meninger, uten at det skal klassifiseres som forhåndsdomming fra avisens side.»

Vårt Land opplyser at klager ikke har påpekt konkrete feil som bør rettes i artikkelen, og kan derfor ikke se at punkt 4.13 er brutt.

Slik avisen ser det, inneholder ikke artikkelen etterprøvbare, sterke beskyldninger som utløser retten til samtidig imøtegåelse, jf. punkt 4.14.

Vårt Land opplyser videre at klager sendte avisen «en slags anmodning» om å få et tilsvaer til innlegget. Avisen vurderte imidlertid det ikke som en seriøs henvendelse, og begrunner det slik:

«Vårt Land skrev 01.09.2017 en leder (vedlegg 5) der vi tok avstand fra Lynglimt Johansens retorikk. Heller ikke denne artikkelen hadde nye, faktiske beskyldninger mot politikeren. Lynglimt Johansen sendte oss 05.09.2017 et innlegg som han ønsket å få inn som et tilsvaer på lederen (vedlegg 6).

Det fantes imidlertid ingen ting i dette innlegget som refererte til lederen han kritiserte. Derimot inneholdt det:

- kraftige personangrep på Ervin Kohn for påståtte forhold som Vårt Land aldri har skrevet om.
- En presentasjon av partiet Alliansen og dets syn på EØS, samt på omskjæring av guttebarn.
- En presentasjon av seg selv som partiets førstekandidat, og sine kampsaker.
- En liste over 'overtramp fra media sin side'.

Det eneste 'overtrampet' som angår Vårt Land i denne listen er at vi tas med som en av flere aviser som '*skal ha det til at flere i partiet har tatt til orde for at jødeparagrafen skal innføres*'. Han unnlater å nevne at Vårt Lands kilde for påstanden var ham selv.»

Vårt Land forteller at de avviste innlegget og orienterte om hvorfor, men at de i ettertid ser at svaret de ga Lynglimt Johansen var «noe upresist og kunne misforstås». Avisen skriver: «Hovedbudskapet var likevel at det innsendte tilsvaret '*ikke gir noe svar som imøtegår konkrete påstander i teksten med oppklarende fakta. I stedet bruker du anledningen til å fortelle om partiets politikk*' (vedlegg 7).»

Avisen opplyser videre at Lynglimt Johansen ba om tilsvaer igjen, etter at det påklagede meningsinnlegg var publisert, men at det var nøyaktig samme innlegg som allerede var avvist, han ville ha på trykk.

Vårt Land skriver:

«Etter vår oppfatning avhenger tilsvaersretten av at man gjør et seriøst forsøk på benytte denne retten til det den er ment. Vi oppfattet ingen tegn på at Lynglimt Johansen faktisk var interessert i tilsvaer på påstandene i den innklagede artikkelen, han var interessert i å få presentere partiets agenda, samt teorier om Ervin Kohns '*makt over politikere og medier i Norge*'.

At han ikke forholdt seg seriøst til vårt forrige avslag, men tvert imot sendte den samme avviste artikkelen inn igjen som tilsvaer på en ny artikkel, opplevde vi som et klart tegn på dette. Vi avsluttet derfor oppfølgingen av Lynglimt Johansen.»

Klager fastholder at «hele saken» er basert på meldinger fra en fast Twitter-konto.

Klager beskriver deretter en tidslinje som han mener leder opp til det påklagede meningsinnlegget fra Sanner og Isaksen.

Klager opplyser også at hans krav om å få tilsvaer på trykk etter innlegget, ikke ble besvart av Vårt Land.

Klager skriver:

«Den falske twitter kontoen er overhode ikke nevnt av Vårt Land til denne dag, noe som gjør at den jevne leser av Vårt Land altså ikke er kjent med det mest sentrale bærende element at det hele bygger på falske twitter meldinger.

Det er rett og slett fake news. Den jevne Vårt Land leser får altså ikke med seg i sammenhengen at det figurerer en falsk twitter konto.»

Vårt Land fastholder at avisen ikke har skrevet om meldinger fra en falsk Twitter-konto. Det har heller ikke Sanner og Isaksen i den påklagede artikkelen, understreker avisen.

Avisen legger til:

«For oss er det et hovedpoeng at Lysglimt Johansen ikke har krav på tilsvar hvis han ikke ønsker å kommentere det som faktisk står i vår avis.»